

Schoonheid, erotiek en een zweem esoterie

door Anne Woodward & Ruud Vermeer

‘Ze had voor hem geposeerd, haar beeltenis stond op zijn netvlies gebrand. Hij herinnerde zich elke plooi, elke welving van haar lichaam. Hij had haar voeten in zijn handen genomen om de roze vorm van de nagels te bestuderen, die als doorzichtige schelpen haar tenen bedekten. Haar navel die een delicate schaduw in het midden van haar buik maakte, haar ronde borsten, zacht en stevig tegelijk met gezwollen tepels als jonge aardbeien. Hij tekende door en zijn CARITAS werd een moeder die haar borsten uit haar hemd liet glijden naar de geopende mond van haar baby. Háár borsten.’

(uit *Bernini's waanzin*)

Margreet Hofland heeft drie opmerkelijke boeken geschreven, waarvan stijl en inhoud met weinig andere schrijvers te vergelijken zijn. Oppervlakkig gezien zou je haar kunnen vergelijken met Dan Brown, maar zoals ze zelf zegt: ‘Hij is historicus en somt dingen op, ik beschrijf wat je bij al die feiten ziet en voelt.’ Bij het lezen raak je allereerst in de ban door haar beeldend vermogen. Historische locaties, ruimten en kunstwerken worden je visueel moeiteloos voorgetoverd, zelfs al heb je ze zelf nog nooit gezien. Met een variatie van de les die ze op de kunstacademie leerde ‘schilderen is zien’, zou je haar werk kunnen kwalificeren met ‘schrijven is zien’. Daarbij zijn haar verhalen spannend, opwindend en soms bizar. Toch heeft ze, na gedegen onderzoek, de historische feiten nauwkeurig ingevuld. Die blijken op zichzelf al bizar genoeg. Alleen de ‘lege ruimten’ in het verhaal, die we gewoon niet kunnen weten bij gebrek aan documentatie, heeft ze met vrije fantasie ingevuld. In het nawoord geeft ze een precieze verantwoording van wat waargebeurd en wat verzonnen is.

In maart 2003 kwam haar eerste boek uit: *Caravaggio, het Genie van Rome*, waarin ze het talent en de ondergang van deze Italiaanse schilder beschrijft en zijn mysterieuze link met een jonge schilder uit het heden.

In 2006 werd het boek herdrukt en in datzelfde jaar verscheen ook haar tweede roman: *Duizend Levens*. Dit verhaal werd mede geïnspireerd doordat ze

erachter kwam dat Beatrice de Cenci op 11 september 1598 haar vader vermoordde en een jaar later op diezelfde dag zelf werd onthoofd. In de vroege ochtend van 11 september 2001 komen dan alle verhaallijnen samen in de aanslag op het World Trade Centre in New York. Zelf noemt ze dit haar meest spirituele boek, waarin de esoterie tamelijk ver gaat.

In haar derde roman *Bernini's waanzin* keert de schrijfster terug naar de 17e eeuw in Italië. Het barokke en door haar zo geliefde Rome vormt wederom de achtergrond, net als in de vorige romans.

Caravaggio en *Bernini's waanzin* zijn beide romans over getormenteerde, hartstochtelijke en geniale beeldend kunstenaars. 'Mijn hoofdpersonen moeten kunstenaars zijn die iets op hun kerfstok hebben.' Beiden gaan ten onder aan hun eigen ontembare passies. Zonder te oordelen worden wreedheden, martelingen, lijden, erotiek en liefde met eenzelfde koele helderheid beschreven. Met een stoïcijnse onverschrokkenheid en met psychologisch inzicht, net zoals Seneca dat deed in zijn tragediën. Geen wonder dat zij in haar laatste boek *Bernini's waanzin* op het voorblad deze Stoïcijnse filosoof citeert: 'Nullum magnum ingenium sine mixtura dementiae fuit' (Nooit heeft er een grote genialiteit bestaan zonder vermengd te zijn met waanzin) – uit Seneca's *De Tranquillitate animi* (Over de rust van de ziel).

'Deze uitspraak van Seneca is de inspiratie geweest tot het schrijven van mijn laatste boek. In mijn ogen moet elke kunstenaar een beetje gek zijn om tot grote prestaties te komen.'

Caravaggio veroorzaakte rellen zowel door zijn onstuimige en agressieve karakter als doordat hij voor zijn godsdienstige schilderijen gewone mensen van de straat haalde. Heiligen met armoedige kleding, vuil en met rouwrandjes onder de nagels. Een hoer, die iedereen in Rome kon herkennen, stond model voor de maagd Maria.

Erotiek speelt in Margreets werk een grote rol en ze laat zien hoezeer seksualiteit een drijfveer en inspiratie is voor beeldende kunstenaars als Caravaggio en Bernini. En dan hebben we het niet alleen over zogenaamde 'normale' vormen van erotiek, maar ook over sodomie, pedofilie en masochisme.

We worden ontvangen in haar Haagse huis, waar we diezelfde esthetiek, koelheid en sensualiteit ontwaren die uit haar boeken spreekt. We nemen plaats op de enorme witte hoekbank waarboven een levensgroot door haar zelf gemaakt schilderij in Italiaanse stijl hangt. Met groot enthousiasme vertelt ze over haar grote passie 'schrijven' en over haar liefde voor Italiaanse beeldende kunst uit de zestiende en zeventiende eeuw.

Margreet komt, zoals ze zelf zegt, uit een keurig, gereformeerd gezin uit het Westland en mocht bij godsgratie van haar vader aan de kunstacademie in Den Haag gaan studeren, voornamelijk omdat ze daarmee een acte en lesbevoegdheid zou krijgen.

'Daar leerde ik allerlei technieken en maakte onder andere enorme litho's, begeleid en geïnspireerd door Georg Haderl. En hoewel dat eigenlijk allemaal heel goed ging, werd het snel duidelijk dat je als vrij kunstenaar niet genoeg kunt verdienen en dus moest ik een keuze maken en ben gaan lesgeven. Ik geef ook nu nog, naast mijn schrijven, culturele en kunstzinnige vorming en tekenles.'

Haar verhalen lijken ook bij uitstek geschikt voor de Engelstalige markt. Er waren al plannen voor haar laatste boek maar de uitgever eiste dat de seksscène aan het begin van het verhaal geschrapt zou worden. Een zestigjarige vrouw die bij een tachtigjarige man in bed kruipt zou teveel zijn voor de puriteinse Amerikanen. Dat weigerde ze omdat het de structuur van het boek ernstig zou aantasten. En dus ging het feest niet door.

Naast haar lesgeven in kunsteducatie is Margreet Hofland ook redactielid van het Pulchriblad, dat vier maal per jaar verschijnt bij de kunstenaarsvereniging Pulchri Studio (uit ijver voor het schone) en vaste medewerker van de weekkrant *Den Haag Centraal*.

Ze heeft een sterke ambitie om steeds beter te gaan schrijven en echt als literaire schrijfster erkend te worden. 'Daar heb je hulp bij nodig van mensen die je vertellen dat je het echt kunt, maar je toch kritisch begeleiden. In mijn eerste boek gooide ik nog alles wat in me opkwam hartstochtelijk op het papier. Achteraf had dat wat minder gekund. Ik houd me nu aan het principe 'kill your darlings'. Je moet kunnen schrappen ook al gaat het je aan het hart. En ik heb geleerd dat ik alles wat ik schrijf, ook voor kranten en tijdschriften, vijftig keer moet overlezen.'

‘Schrijven deed ik trouwens altijd al, als kind schreef ik schriftjes vol romantische verhalen, maar bij ons thuis werd daar geen aandacht aan besteed en ze verdwenen gewoon. Pas na de opleiding aan de academie begon het weer te kriebelen én ik had iemand die me aanmoedigde. Dat heb je nodig als schrijver.

Ja, en nu, ik heb het erg druk en ik weet het niet, maar er broeit wel weer iets ... soms denk ik dat ik mijn volgende verhaal in het heden zou moeten plaatsen. Dat is vast commerciëler. Maar dan beseft ik weer hoe leuk ik het vind om die historische figuren te beschrijven en al dat onderzoek daarvoor te doen. Ik moet toch mijn eigen passie volgen.’

Bron: [Interview met Margreet Hofland], *Pandora*, nr.6 2017